SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 16, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 16-го ТРАВНЯ 1995 р. Ч. 91. РІК CII.

ЗАКОН ПРО ВЛАДУ ВИВЧАЄ КОМІСІЯ

Київ(УНІАР).— Тут у четвер, 11-го травня, узгоджувальна комісія під головуванням Василя Дурдинця працювала над проєктом закону про владу і місцеве самоврядування, повторне друге читання якого має розпочатися на сесії Верховної Ради України 16-го травня. Над проєктом працюють: від парляментської групи "Реформи" — Сергій Головатий, від "Єдности" — Віктор Омеліч, від Міжрегіональної депутатської групи— Юрій Запорожець, від фракції "Комуністи"— Геннадій Долженко та інші депутати України.

З боку президентських структур у праці узгоджувальної комісії взяли участь заступник голови Адміністрації Президента Леонид Підпалий, керівник юридичної служби Президента Федір Бурчак та інші офіційні особи.

Пресовий секретар Президента України Михайло Дорошенко під час зустрічі з журналістами зазначив, що останні засідання Верховної Ради засвідчили про малі шанси на ухвалення законо-проєкту. Фракції центристського спрямування запропонували ще один шлях для пошуку взаєморозуміння: укладення конституційної угоди між Президентом і парляментом. Президент погодився, але якщо порозуміння не буде, то Л. Кучма поставить питання про плебісцит.

СВІТОВИЙ БАНК НАДАЄ УКРАЇНІ ПОЗИКУ

Київ(УНІАР). — Тут у четвер, 11-го травня, консультант Світового банку Александер Каліберда повідомив, що керівництвом Світового банку ухвалено рішення про надання Україні другого траншу рагабілітаційної позики в сумі 250 міл. дол.

Рішення про надання Україні дворазової регабілітаційної позики по 250 міл. дол. Світовий банк ухвалив ще в грудні 1994 року.

Нинішні, другі 250 міл. дол., надаються українському Урядові на фінансування потреб критичного імпорту, підтримку платіжного балянсу, покриття дефіциту бюджету. Світовий банк готовий і далі продовжувати програму допомоги Україні. Насьогодні 19 проєктів, які може фінансувати Світовий банк, зформульовані й обговорюються в Уряді. Ще 11 проєктів перебувають у стадії підготовки. Серед проєктів, які вже впроваджуються, можна назвати: проєкт інституційної розбудови загальною вартістю 44 міл. дол., з яких Світовий банк надає Україні 27 міл.дол.; проєкт регабілітації гідроелектростанцій загальною вартістю 190 міл.дол., з яких Світовий банк надає 115 міл.дол.

Якщо в Україні триватиме впровадження інтенсивної програми економічних реформ і структурна перебудова, якщо будуть усунені інституційні перешкоди, то протягом наступних років Світовий банк зможе надати Україні 1 міл.дол. щорічної допомоги.

ПІДПИСАНО УГОДУ МІЖ УРЯДАМИ УКРАЇНИ І ЗСА

Київ (УНІАР).— Тут у п'ятницю, 12-го травня, в результаті українсько-американської зустрічі на найвищому рівні, допомога Україні для поглиблення реформ і часткову сплату боргу Росії значно збільшена.

Президент ЗСА Билл Клінтон зазначив, що ЗСА виділяють Україні понад 1 біл. дол. для здійснення політичних і економічних реформ і 350 міл.дол. для ліквідації ядерної зброї. У спільній заяві, підписаній Президентом України Л. Кучмою та Президентом ЗСА Б. Клінтоном наголошено, що Україна своїми досягненнями в демократизації суспільства й економіки здобула пошану і довір'я у світового співтовариства, тому ЗСА всіляко сприятимуть успішному завершенню реформ та інтеграції України в європейську та світову економіку.

(Закінчення на стор. 3)

Доляр відвойовує свої позиції

Вашінгтон. — У четвер, 11-го травня, бюджетові комісії обидвох палат на своїх окремих засіданнях схвалили подані проєкти збалянсування державного бюджету впродовж наступних сім років.

Обидва пляни пропонують значні зменшення витрат у багатьох державних агенціях і якщо будуть схвалені Конгресом то на роки змінять дотеперішній вигляд Уряду ЗСА. Намагання демократів протягом двох останніх днів злагіднити пропоновані зменшення в ділянках охорони здоров'я, освіти, сільського господарства та пільг потребуючим не були успішними. Згідно з фінансовими аналітиками саме ці намагання республиканців таки збалянсувати державний бюджет дали поштовх для того, що доляр почав відвойовувати своє належне місце серед твердої валюти світу.

Крім того ті ж експерти уважають, що позитивна настанова на світових біржах, щодо майбутньої фінансової політики ЗСА значно причинилась до частинного віднотовання вартости доляра, який тільки за один день зріс на 3.2 відсотки у порівнянні з німецькою маркою та 2.2 відсотки з японською єною.

У Львові відбулася конференція у 30-ліття УІТ

(Львів, Н. Б.) — Від квітня 1995 року в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України відбулася конференція присвячена 30-літтю існування і діяльности УІТ. Конференцію підготували спільно з Інститутом, Інститут української археографії, Інститут історичних досліджень при Львівському Університеті і Українське Історичне Товариство.

Наукову конференцію відкрив академік Ярослав Ісаєвич, який наголосив вклад УІТ в розбудову української історичної науки, як також вагу „Українського Історика", головного органу української наукової історіографії, що постав за ініціятивою голови УІТ проф. Любомира Винара, який виголосив доповідь „Українському Історичному Товариству 30 років". Від 1990 року УІТ започаткувало новий етап діяльности і тепер діє в Україні і діяспорі. Доповідач висловив побажання, щоб історична наука позбулася старих стереотипів і могла нормально розвиватися в контексті співпраці і координації діяльности наукових установ в гльобальному вимірі.

Дальші доповіді виголосили такі історики і українознавці: Мирон Капраль — „Середньовічна історія України на сторінках 'Українського Історика'", Кость Бондаренко — „Нова історія України в насвітленні 'Українського Історика'", Василь Горинь — „Грушевськіяна Любомира Винара", Ярослав Малик — „Історія української революції 1917–18 років в 'Українському Історику'" і Ярослав Грицак — „Перспективи української історичної науки на Заході: погляд з України".

Заключне слово виголосив д-р Ярослав Дашкевич, який також подав до схвалення відповідні заключення львівської конференції, в яких читаємо, що наукова сесія вітає УІТ, яке протягом довгих років представляло українську історичну науку на міжнародних форумах і гідно репрезентувало наукову історіографію. Рекомендовано продовжувати видання „Українського Історика" і активніше поширювати його в Україні, проводити періодично наукові конференції УІТ разом з науковими установами України. Вкінці стверджено, що конференція „великий вклад в українську історичну науку президента УІТ проф. Л. Винара".

В короткому часі у Львові постане осередок УІТ. У столиці київський осередок УІТ очолює відомий історик і археолог д-р М. Брайчевський. Учасники висловили також побажання до української діяспори про матеріяльну допомогу УІТ, яке тепер видає також свої видання в Україні. Недавно появився в Києві перший випуск „Українського Історика".

В. Ліщинецького переобрано головою Округи УНС в Клівленді

Клівленд (Є. Бачинський). — Довго очікувані Збори Округи УНС відбулися в суботу, 25-го березня ц. р. в залі церкви св. Покрови.

Округа після вдалого бенкету і виставки, присвячених 100-літтю Батька-Союзу, не зчулася як від тих величавих і багатолюдних імпрез минуло вже майже пів року, а заклики і побажання голошені на цих святкуваннях до дальшої праці, щоб УНС міг сповняти її в другому столітті так як він робив це в минулому, залишаться тільки побажаннями, якщо ми на місцях не приложимо своїх рук. Всім нам добре відомо що ріст УНС залежить від членства. Збільшення числа членства дає змогу Головному Урядові в продажу кращих поліс, як також і у фінансовій допомозі на громадські і культурні потреби тут і в Україні.

Округа УНС в Клівленді налічує 16 відділів і коли за правильником у Загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу члени Управи, конвенційні делегати і по два члени з кожного відділу, то в дійсності участь була далеко незадовільна. Та сама проблема існує і на річних зборах поодиноких відділів.

Загальні збори відкрив і проводив ними голова Округи мгр Василь Ліщинецький,

В. Ліщинецький

а секретарював д-р Зенон Голубець. За минулорічну працю Управи звітував д-р З. Голубець і мгр Ліщинецький; касир Б. Семків і секретар управи Т. Шмагала, мол., були перешкоджені і не були присутні на зборах.

Д-р З. Голубець, як заступник голови і голова бенкетового комітету для вшанування 100-літнього ювілею УНС, звітував про підготову і перебіг бенкету. Бенкет, як ствердив д-р З. Голубець, був успішним під кожним оглядом. В залі церкви св. Тройці, гарно удекорованій із цієї нагоди, всі крісла при столах були зайняті. При вході на залю кожний із гостей отримав пропам'ятну брошуру видану із цієї нагоди, де була поміщена проклямація мейора міста, а дальше хронологічно про всі події і визначні особи пов'язані з організацією праці Союзу на терені Клівлендської Округи. Виступ заступника предсідника д-ра Нестора Олесницького, мистецьку програму і нагороди заслуженим діячам Союзу були дуже тепло прийняті присутніми. Після покриття видатків в касі Округи залишилось біля 2,000 дол.

Мгр В. Ліщинецький поінформував про перебіг виставки з нагоди 100-ліття, яка проходила в приміщенні місцевого Українського Музею.

Після декількох запитів до звітуючих збори на пропозицію Я. Кришталовича обрали Управу в такому складі: голова — мгр В. Ліщинецький, на заступника і касира д-ра З. Голуба і на секретаря Т. Шмагалу, мол.

Після вибору Управи слово забрала Марта Лиско, секретар УНС. М. Лиско подала короткий звіт про здобутки і втрати членства за минулий рік, фінансовий стан Союзу і про деякі зміни, які вона плянує впровадити для кращого і скорішого зв'язку Екзекутиви з одної сторони, а секретарями і властиками поліс із другої. Нові форми є вже готові і будуть розіслані секретарям

(Закінчення на стор. 3)

Дружина Президента ЗСА відвідала в Києві лікарню

Київ. — В першому дні відвідин президента Билла Клінтона і його дружини в Україні, Гіларі Клінтон відвідала на лівому березі Дніпра Центр Опіки Матері та Дитини. За підтримкою Агенції міжнародного Розвитку ЗСА, він є тепер партнером університету Пенсильванія у Філядельфії, а конкретно його відділу медицини і університетської лікарні. Ця співпраця триває вже від 1992 року і полягає вона на вивченні в Києві опіки над вагітними жінками та новонародженими, як також на знанні дитячих хворіб. Відколи ця співпраця існує в центрі у Києві зменшилася на 62 відсотки смертність немовлят та хворіб в часі вагітности, а завдяки помочі університету Пенсильванії Центр Опіки Матері та Дитини впровадив перший програму плянування родини і вивчення передпородової опіки матерів. Крім того впроваджено науку для лікарів і медсестер, що працюють у породовій клініці, підсилену відповідними підручниками і відеострічками.

В заключенні своїх відвідин центру Г. Клінтон повідомила, що відоме широко фармацевтичне підприємство Ліллі подарувало ліків для України на суму 3.6 міл. дол., в тому так важливі антибіотики, інсуліну потрібну для лікування 4,000 дітей впродовж року і ліки на інші хвороби. Перевезення усіх цих ліків оплатить Уряд ЗСА.

В додатку до того княжого дару, Г, Клінтон поінформувала, що ЗСА дарує Україні медичного виряду з Департаменту оборони для міста Донецьке у висоті 15 міл. дол. та вишле туди 15 спеціялістів, які допоможуть цей медичний виряд впровадити в життя.

Ветерани з Нюарку висилають медичну допомогу в Україну

Нюарк, Н. Дж. — У четвер, 18-го травня, в год. 9:30 вранці, з-під церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відійде транспорт медичної допомоги до міста Броди в Україні.

Цією акцією займається Станиця ч. 6 Українських Американських Ветеранів, а медичне приладдя, ліки, вітаміни тощо перевезе Федеральний уряд ЗСА.

Управа станиці просить українських громадян прибути на церемонію пересилки допомоги Бродам.

Зголошуються „олд бої" до участи в Джемборі

Філядельфія (М. Б-ий). — Три дружини, зложені з колишніх активних футболістів в групі 35 років і вище, т. зв. олд бої, з Торонто (дружина „Карпати"), Ню Йорку (УСК) і Філядельфії (УСО „Тризуб") зголосили свою участь і змагатимуться під час Передолімпійського Спортового Джемборі, що відбудеться в днях від 27-го до 29-го травня в Філядельфії.

ФЕСТИВАЛЬ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА

Ню Йорк.— Тут від п'ятниці, 19-го до неділі, 21-го травня на 7-ій вулиці між 2-ою і 3-ою аве. проходитиме Український фестиваль церкви св. Юра в Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

ЦЕНТР РОКЕФЕЛЛЕРА ,символ багатства, торгівлі та сили для цілого світу, знайшовся у таких обставинах, які змусили його японських власників проголосити банкрутство. Це потягнення зі сторони японських власників, гігантської фірми нерухомостей Міцубіші, яка є власником 80 відсотків згаданого комплексу — інших 20 відсотків належить дальше родині Рокефеллерів — не матиме впливу на їхніх льокаторів — телевізійної мережі Ен-Бі-Сі, фірми Дженерал Електрік, видавництв Саймон енд Шустер, Ассошіейтед Пресс чи розвагової залі Редіо Сити Мюзік Голл. Але це є неприємною справою для родини Рокефеллерів, одної з найбагатших у світі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СТАРШИНА капітан Лоренс Роквуд, який взяв собі до серця слова свого головнокомандуючого президента Билла Клінтона до серця „зупиняти брутальну жорстокість", тепер знаходиться перед військовим судом. Будучи американським старшиною на службі у Гаїті уважав своїм обов'язком щось робити, щоб запобігти існуючим звірствам, покликаючись на міжнародне право переступлення людських прав. Це не сподобалось його вищому керівництву, а довідавшись про можливе своє перенесення з Гаїті капітан Л. Роквуд залишив військову службу і дальше намагався боронити покривджених.

ДОВГООЧІКУВАНА МРІЯ багатьох нюйоркчан якимсь способом очистити частини 42-ої вулиці від проституції та продавців наркотиків починає ставати дійсністю. Минулого тижня вирішено, що Розбудовна компанія Дісні та Корпорація Тишмана міської розбудови були обранимі для переведення цього проєкту оновлення. Цей 303 міл. дол. проєкт мавби розпочатися у 1996 році та тривати від трьох до чотирьох років. Не тільки очистить цю околицю, але створить тим часом 3,000 місць праці при будівництві та 1,400 постійних місць праці в майбутньому.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ американської розвідки минулого четверга, 11-го травня, ствердили, що уряд Ірану кожного року видає майже 100 міл. дол. на терористичні дії з наказом атакувати їхніх ворогів і не допустити до мирних переговорів на Близькому Сході. Мільйони долярів отримує Партія Бога, що має свій осідок в Ливані та завдання атакувати американські і жидівські обєкти. Такі ж суми на зброю та техніку постачання отримує Гамас і інші палестинські групи.

НАЩАДКИ РОДИНИ Бут домагаються судового дозволу для відкриття родинного гробівця та викопання трупа похованого там Джана Вілкса Бута, який у 1865 році в театрі Форда убив тодішнього президента ЗСА Абрама Лінкольна. Вони хочуть точно ідентифікувати чи поховане тіло в їхньому родинному гробівці є його, бо від самих початків тієї трагедії існують версії, підтверджувані істориками, що вбивтий військовою погонею у Бовлінг Грін, Ва., не був Бут, бо він успішно скрився і втік ще перед прибуттям погоні. Щоб закрити свою невдачу, поховано когось іншого, а справжній вбивця згідно з деякими істориками прожив ще 38 років і покінчив самовбивством 1903 року.

У СВІТІ

СПРОБУ ВЛАДИ відкрито вступити у політичну боротьбу, зформувавши свій власний передвиборчий блок, можна і треба зрозуміти, але депутатська фракція „Вибор Росії" відмовилася брати участь у цьому бльоці. Про це заявив на пресовій конференції в Думі лідер фракції Єгор Гайдар. Він сказав, що „існує багато розходжень" з проурядовим блоком. Серед незгод, які „Вибор Росії" вважає принциповими, Є. Гайдар назвав війну в Чечні, підкресливши при цьому, що російський уряд, „замість здійснити військову реформу, намагається ремілітаризувати державу".

В ЧЕТВЕР, 11-го травня, Таджикістан запровадив власну валюту. Виступаючи з цього приводу, президент республіки Емомалі Рахмонов сказав, що ця акція означає „створення нової грошової системи, яка забезпечить нормальний грошовий обіг всередині республіки, а також здійснення виплат за її межами". Президент Е. Рахмонов підкреслив, що „цей крок має величезне політичне значення, оскільки національна валюта є одним з атрибутів суверенної держави". Курс таджицької валюти щодо російського рубля визначено як 1 до 100, до перших валютних торгів на національній біржі, яка визначить дальший курс таджицьких грошей.

В СТОЛИЦІ РУАНДИ почала працю міжнародна комісія, яка вивчає обставини масової загибелі людей в таборі втікачів у Кібего. Це сталося 22-го квітня ц. р., коли вояки руандійської армії хотіли вигнати з табору його мешканців. Вояки, стріляючи вверх, спричинили таку паніку, що в людській тисняві загинуло щонайменше 2,000 осіб, переважно жінок і дітей. Як відомо, в минулому році в Руанді за три місяці конфлікту на етнічному ґрунті бойовики з племені гуту вбили до 1 міл. представників національної меншини тутсі.

МОГУТНІЙ ВИБУХ ущент знищив один з будинків космічного випробувального центру в японському місті Кавагое, провінція Сайтама, всього за пару годин до того, як там мали випробовувати новий ракетний двигун компанії „Ніссан мотос". У висліді вибуху цілком знищено понад 100 квадратових метрів дуже міцних залізобетонних споруд, на щастя, ніхто з працівників центру і мешканців міста під час вибуху не постраждав.

СИЛИ БЕЗПЕКИ Єгипту заарештували в Александрії Гасана Губейрі, одного з найбільш небезпечних екстремістів, який колись перейшов військовий вишкіл в Афганістані і за завданням ісламського „Закордонного центру" сплянував і здійснив ряд диверсій і вбивств урядових осіб, в тому числі керівника служби безпеки генерала Рауфа Гейрата, а також вибухами зруйнував декілька банків у Каїрі, єгипетській столиці.

ПОЛІЦІЯ РЕСПУБЛІКИ Сейшельські Острови заарештувала у Вікторії, столиці країни, капітана російського науково-дослідного корабля „Професор Хромов" Філіппа Колеснікова. Його звинувачують у спробі вбивства. Жертвою був втікач з Руанди Джозеф Крістоф, який нелегально проник на російський корабель у порті Дер-ес-Салям. Коли залога виявила втікача, капітан Ф. Колесніков наказав скинути його просто у воду. Добре, що 18-річний Д. Крістоф виявився витривалий і проплив декілька миль, аж до Прасліна. На березі він звернувся до поліції і розповів усе, що з ним сталося. Влада Сейшельських Островів заборонила росіянам заходити в порт Вікторії і наказала заарештувати їхнього немилосердного капітана.

„Мистецьке слово не повинно зникати зі сцени..."

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Г. Колесса). — Українські культурно-мистецькі імпрези метрополітального Ню Йорку збагачують життя нашої громади прерізними концертами, виставами, творчими зустрічами. 20-го травня тут відбудеться вечір дещо іншого напряму — вистава т. зв. „Театру одного актора". Це — вечір мистецького слова у виконанні актора, гостя з Канади Ростислава Василенка. Будуть представлені різні жанри —героїка, романтика, як також гумор в поезії і прозі. Звучатимуть твори Т. Шевченка, В. Стефаника, Б. Лепкого, І. Багряного, О. Вишні, М. Рильського, М. Бажана, В. Коротича та К. Кропиви. Вступне слово виголосить Любарт Ліщинський, конферансьє — Лариса Лисняк.

Ростислав Василенко в редакції „Свободи".

— Сучасний рівень технології через засоби масової інформації — телебачення, радіо, пресу — витіснив живе слово зі сцени,—говорить гість нашої редакції Р. Василенко.— А воно так зараз потрібне —і в діяспорі, і в Україні...

— Це, мабуть, і стало причиною вашої поїздки по батьківщині.

— Побувавши в турне у Києві, Харкові, Миколаєві, Львові, Одесі, Охтирці, Сумах та Москві (де виступав у Товаристві „Славутич"), я ще раз переконався у геніяльній правдивості шевченківських слів: „Ну що, здавалося б , слова...Слова та голос—більш нічого. А серце б'ється, ожива, як їх почує..." Саме такою була реакція слухачів-українців на рідне слово, особливо там, де його рідко почуєш—в Одесі, Сумах, Москві. Кореспондент газети „Юг" („Південь") Тарас Буковинець писав про це у своїй статті, відзначивши, що українець аж із Канади привіз українське слово — адже його на сценах Одеси не чуємо.

Ростислав Василенко побував в Україні на запрошення Спілки Письменників України для участи в імпрезах вшанування І. Багряного (1906-63) в Київському дра-

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Поминки і політика перемоги

Упродовж перших днів минулого тижня, 8-го і 9-го травня, союзники західнього фронту Другої світової війни величаво відзначали 50-річчя перемоги. Від Вашінґтону до Москви різними способами окремих церемоніялів, де перевагу надавалося ветеранам збройних сил, які брали участь в европейській перемозі, підкреслювано значення перемоги над тою людиновбивчою системою, що її дано ім'я фашизм. У столицях західніх держав ці святкування проходили під гаслом радости перемоги та поклоном тим, що цю перемогу нам здобули жертвою власного життя. У Москві ці святкування мали особливе сантиментальне значення, коли ішлося про вирізнення ветеранів окремою дефілядою. Тут плили промови з подякою тим, що впали на фронтах Европи, і тим, що залишилися в живих — підкреслювалося їхнє геройство та самопосвяту в обличчі неможливих до подолання обставин. Час від часу можна було навіть почути, що без взаємної допомоги всіх союзників за цю перемогу довелося б платити всім куди дорожче. Але, як підкреслив коментатор телевізійної мережі Ей-Бі-Сі Пітер Дженінкс, великі жертви понесли країни колишнього СССР — перемогли фашизм тільки на те, щоб наступних п'ятдесят років терпіти під тиском іншого терору, що йому на ім'я комунізм.

Треба підкреслити, що в часи холодної війни ніде в СССР не було мови про те, що до перемоги над фашизмом у Другій світовій війні причинилися також і західні альянти. Навпаки, завжди була мова тільки про хоробрість воїнів СССР, у розумінні воїнів „руских", їхню самопосвяту та жертвенність. Тоді це було для всіх зрозумілим, що так мусить бути, але коли подібні фрази вилітали білими голубами з уст промовців тепер, під час військової паради на Красній площі у Москві, то це ніяк не можна інакше пояснити, як тільки зумисною образою для західніх союзників. Представники країн Заходу їхали на святкування до Москви, дуже часто не з благословення своїх земляків, їхали, щоб не створювати загострення політичної атмосфери, але ледве чи розраховували на пряму образу. Ба, щобільше, найчастіше коментатори засобів масової інформації, коли передавали статистику про загиблих і матеріяльні втрати, то чомусь завжди мова була про геройство, втрати і терпіння росіян і Росії. Ніхто не коментував загибелі чи втрат інших народів і їхніх країн, на територіях яких у більшості проходили бої Другої світової війни. Коментаторам можна і не дивуватись, хоч і від них вимагалось би перевірення фактів, але керівникам західніх держав був би час перестати загравати у московську дудку. Як можна їхати на такі спільні святкування та стояти поруч тих, що своїми наказами вкоротили та далі вкорочують життя тисячам цивільного населення в Чечні. Але виглядає, що принципи нинішніх політиків вийшли поза межі навіть політичної пристойности. Президент Билл Клінтон леліяв надії, що своєю присутністю у Москві та вершинною конференцією з Борісом Єльцином йому вдасться полагодити такі справи, як Чечня та продажу Іранові потрібного обладнання для будови ядерних реакторів. Але, як виявилось, марні були його надії, з гіркою міною він твердив закордонним кореспондентам засобів масової інформації про те, що задоволений перебігом зустрічі та наладнанням деяких справ. Ще добре Б.Клінтон не розпрощався з Б.Єльцином, який переконував його, що в Чечні немає жодних боїв, як його генерали давали нові накази винищування чеченського народу.

Тому, чим оправдує своє чолобитіє Москві керівництво такої сильної, багатої та демократичної країни і держави, як Америка. Невже ж вони розраховують на те, що їхню добру волю Москва відповідно оцінить та стане поруч, коли як вирішуватимуться вагомі світові проблеми. Навпаки, Росія з її єхидністю тільки слідкує за тим, де б, кому та в який спосіб накоїти шкоди, вибираючи переважно куди слабших від себе, а сильнішим замилює очі.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

М. Мельник

КОНСТИТУЦІЙНА КРИЗА В УКРАЇНІ

I

Життя людей, що правлять Україною, не є легким. Верховна Рада — це не парлямент Америки, Франції, Англії чи Німеччини. Розвиток економіки, соціяльної політики та політичної філософії тих західніх країн дійшов до того ступеня, коли різниці між головними правлячими партіями є відносно малі. В цьому у великій мірі допомогли державні мужі минулих поколінь, які прийняли солідні конституції чи конституційні закони.

Різниці між комуністами і їхніми супутниками та „демократами" у ВР і в економічній та національно-політичній ділянках є такі великі, що розбудова економічних і політичних інституцій української держави посувається вперед не тільки в хаотичний спосіб, але й темпами слимака.

Однією з основних проблем, а також причин того стану, є відсутність не тільки сучасної конституції, яка дозволила б Президентові і його Урядові в ефективний спосіб давати собі раду з постійними економічними і соціяльними кризами, гострота яких не раз загрожує анархією, а то й існуванню української держави.

В даний час розподіл влади між Президентом, Урядом і парляментом, а також процедура прийняття конституції та конституційних змін спираються на хиткі і не раз контроверсійні принципи і леґальні основи. Ситуація, в кількох словах, виглядає приблизно так.

Конституція, яка була прийнята у квітні 1978 року, в основному діє й нині. Як знаємо, уряд президента тоді не існував, а Верховна Рада приймала всі закони й постанови переважно 99.9 відс. голосів. Та не в тому справа. Справа в тому, що конституція, спрепарована у Москві для всесоюзної партії і для окозамилювання народу, залишилася основним законом у незалежній і демократичній державі, себто в цілком іншій ситуації. Це значить, що положення, які мали чисто формальний характер тоді і проти яких ніхто не смів протестувати, стали раптом діючими законами для людей, які їх не ухвалювали (хоч це й правда, що певну кількість з них підтримує фракція комуністів у ВР).

На основі тієї конституції голова ВР виконував переважно репрезентативні функції президента держави. Голова ВР, зокрема Президія ВР та її голова, мали не тільки законодавчі, але й виконавчі повновласті, що їх звичайно виконує уряд. Формально люди ті мали право призначати склад уряду і змінювати його, видавати постанови, що їх уряд мусів виконувати, і скасовувати постанови уряду не за посередництвом закону, а за безпосереднім наказом.

А хто ж мав право приймати нову конституцію? „Прийняття Конституції Української РСР, внесення до неї змін ... здійснюється виключно Верховною Радою Української РСР". Для змін конституції ВР потребувала дві треті від загальної кількости голосів, себто принаймні 433 голоси.

Разом з політичною відлигою, що її започаткував Ґорбачов, у жовтні 1989 року прийнято досить далекосяжні зміни у Конституції УССР. Голова ВР отримав повновласті, подібні до голови уряду. Важливу посаду голови Президії ВР ліквідовано, а його повноваження перебрав голова ВР. Тепер уже обов'язком голови ВР було запропонувати кандидата на голову Ради Міністрів. Але на основі закону про Раду Міністрів Української ССР з грудня 1989 року, „Зміни в персональному складі Ради Міністрів Української РСР проводяться Верховною Радою Української РСР".

Відносно прийняття і змін конституції, формулювання є подібне до попереднього: „До виключного відання Верховної Ради УРСР належить: прийняття Конституції Української РСР, внесення до неї змін". Крім цього варто зауважити, що доповнення впроваджує можливість всенародного референдуму, зменшує кількість депутатів з 650 до 450 і встановлює українську мову державною мовою.

(Закінчення буде)

Антологія Сковородіяни

„Григорій Сковорода — поява вельми замітна в історії розвою українського народу, мабуть, чи не найзамітніша з усіх духових діячів наших XVIII ст.", — так писав про Сковороду Іван Франко.

Постать, найзамітніша в Україні XVIII століття, постать генія, що був і народним філософом, і глибоким мислителем, і оригінальним поетом, і учителем. Насвітленню цих граней таланту Сковороди присвячено збірник праць „Григорій Савич Сковорада: Антологія критичних статтей" англійською мовою за редакцією Ричарда Маршала та Томаса Берда, який щойно побачив світ у видавництві Канадського Інституту Українських Студій.

„У часи, коли він жив, — пише М. Реф у передмові до збірника, — глибокі зміни сталися у рідній йому Україні та в Російській імперії, частиною якої вона була. На мою думку, це великою мірою пояснює його відносну самотність та нерозуміння за життя, а також 'перевідкриття' його наступними поколіннями як в Україні, так і в Росії". Погляд автора передмови на тодішні суспільно-історичні обставини, його цікаві знахідки і спостереження дозволять читачеві наблизитися до розуміння складної і суперечливої постаті українського мислителя.

Збірник присвячено пам'яті Дмитра Чижевського — визначного славіста, піонера у вивченні творчости Сковороди. Цілком закономірно, що вступною частиною книжки є саме його розвідка, в якій обговорюється життєвий шлях філософа, його інтелектуальне оточення, дається оцінка його творчого доробку, розглядаються теологічні погляди Сковороди, зокрема відношення до Біблії, аналізується вплив німецьких містиків на Сковороду, містицизм його філософії.

У своїй структурі збірник містить три частини: „Сковорода і суспільство", „Сковорода і література", „Філософія та теологія Сковороди". Найповнішою за обсягом є центральна частина, авторам якої (а серед них відомі імена — Ю. Шевельов, К. Блек, Б. Рубчак, М. Вейскопф, О. Лавров, Б. Струмінський) вдалося розкрити зміст творчого доробку Сковороди, розглянути питання його мови і стилю, поезії, зв'язків з письменством його наступників. Цікавим, зокрема, є дослідження Ю. Шевельова, що містить глибоку аналізу мовностилістичних особливостей творів Сковороди. Несподіваним, проте, може здатися підсумок професора, в якому йдеться, що мова Сковороди, без багатьох її біблійних, церковних, політичних та особистих рис, є у своїй основі слобожанським різновидом нормативної російської мови, якою користувалися освічені люди.

„Вплив Григорія Сковороди на наступну українську літературу, від Івана Котляревського до Василя Стуса, — величезний", — читаємо у статті Богдана Рубчака, вміщеній у збірнику. Дослідник сконцентрував свою увагу на результатах цього впливу в поезії Василя Барки, якого по праву вважає одним із найвеличніших наших сучасників. Окрім цієї праці, до збірника „Григорій Савич Сковорода: Антологія критичних статтей" увійшли також інші розвідки, присвячені впливу Сковороди на творчість письменників наступних часів — Миколи Гоголя (М. Вейскопф), Андрія Білого (О. Лавров).

Зацікавлений читач збірника також матиме можливість ближче познайомитися зі Сковородою як учителем, торкнутися його моральної філософії, теологічних поглядів тощо. Тут у пригоді стануть праці поважаних авторів — С. Шерера, Дж. Блека, Дж. Клайна, Т. Закидальського, П. Біланюка. „Чи метафізика Сковороди включала матеріялістичну онтологію, як твердили совєтські дослідники?" — таке питання порушує у своїй статті Дж. Клайн, і тут же наводить свої оригінальні погляди на метафізику Сковороди.

Завершує збірник додаток, підготовлений Р. Гантулою, — „Бібліографія Сковородіяни", який включає 310 позицій. Бібліографія укладена за тематичним принципом, що є надзвичайно цінним, адже дозволить читачеві легко відшукати потрібні праці.

Отже, вітаємо появу цікавої, потрібної, давно очікуваної книжки — антології Сковородіяни, яка виходить з друку у 200-ту річницю смерти мислителя. Незважаючи на віддаль віків, Сковорода промовляє до своїх нащадків, як сучасник, що над усе ставив волю і свободу:

Мнѣ вольность одна
есть нравна
И безпечальный,
препростый путь.
Се — моя мѣра в житіи
главна;
Весь окончится мой
циркуль тут.

Творчий доробок Сковороди, насвітлений у збірнику, — це багатюще джерело, з якого черпатимуть ідеї та думки прийдешні покоління.

Збірник коштує 44.95 дол. За пересилку слід додати 4.50 дол. „Григорій Савич Сковорода: Антологія критичних статтей" можна замовити, пишучи на адресу: CIUS Press, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alta. T6G 2E8 Canada.

Василь Верига

КНИЖКА НА ЧАСІ

У 1994 році на книжковому ринку України появилася нова публікація д-ра Зенона Городиського „Українська Національна Рада. Історичний нарис", яку створено восени 1941 року в Києві на чолі з проф. Миколою Величківським. Вступне слово „Прилучення до історії" написав ректор Університету Києво-Могилянська Академія Вячеслав Брюховецький. Українська Національна Рада в Києві була створена як репрезентація українського народу, якої німці не розв'язали, але заборонили її діяльність. Проте вона існувала і діяла, очевидно, підпільно, і в квітні 1944 року об'єдналася з Закарпатською та Галицькою Національними Радами у Всеукраїнську Національну Раду і стала в обороні прав українського народу.

Як не дивно, але, не зважаючи на важливість цієї інституції, що існувала на східньоукраїнських землях в окупованому німцями Києві в 1941 році, про неї загал українців знає дуже мало, не тільки в Україні, де про такі речі не можна було навіть голосно говорити, але і в діяспорі. Як видно зі списка використаної автором бібліографії праць, які мають пряме відношення до УНРади, є заледве кілька та й то журнального характеру, а деякі ще неопубліковані, в рукописному виді. Найбільшою працею є спогад голови УНРади проф. М. Величківського, який появився на сторінках місячника „Визвольний Шлях" (кн. 1—10, 1965 р.).

Праця „Українська Національна Рада" складається з 8 розділів на 143 сторінках друку. В першому розділі автор стверджує, що український народ чекав на війну, покладаючи великі надії, що вона дасть йому змогу визволитися з-під чужого ярма. Однак вибух Другої світової війни і події на західньоукраїнських землях показали дійсне обличчя Німеччини не як сподіваного союзника в боротьбі з Російсько-Совєтською імперією, але як нового окупанта України. Розділи 2—5 присвячені основній темі — організації політично-громадського центру в Києві з ініціятиви О. Ольжича-Кандиби, під назвою Українська Національна Рада на чолі з проф. Миколою Величківським, її діяльності та реакції німців на її появу, кінчаючи вимушеним офіційним припиненням її діяльности й переходом у підпілля.

В наступних трьох розділах (6—8) автор обговорює невдалі заходи створити Всеукраїнську Національну Раду, в якій були б представлені „всі українські формації зі своїми провідними діячами і де розглядали б і вирішували способи та методи визвольної боротьби на поточний момент і в майбутньому" (стор. 58).

УНРада від самих початків протестувала проти негуманної поведінки німців в Україні й намагалася скріпити свої протести однозгідністю всіх українських політичних сил. А це не було легко, бо кожне політичне середовище вважало, що лише воно має єдиноправильну програму визволення України. Першою спробою створення національного фронту був меморандум до німецького уряду про шкідливість його політики щодо українського народу ще в грудні 1941 р. Меморандум виготовлено, але на ньому не було підписів Бандери, який перебував тоді в тюрмі, і гетьм. Скоропадського, проти якого запротестував заступник голови Директорії УНС Андрій Лівицький. Це вказувало, що соціялісти з Директорії все ще дихали ненавистю до Гетьмана, незважаючи на те, що консервативно-монархічний рух був доволі поважною силою в українському суспільстві. Партійні догми стояли вище всеукраїнських інтересів.

Всупереч усім заходам, до консолідації українських політичних сил не дійшло. Влiті 1943 року заходами ОУН-СД була створена УГВР, яка висунула свої власні претенсії керувати всім українським визвольним рухом. Іван Багряний, представник УГВР на консолідаційних нарадах, вимагав не „злиття", але „влиття" всіх інших політичних сил в УГВР (стор. 75). Лише в квітні 1944 року вдалося створити Всеукраїнську Національну Раду, коли галицька Українська Національна Рада на чолі з митрополитом А. Шептицьким, та закарпатська Центральна Рада на чолі з проф. Августином Штефаном, об'єдналися з київською Українською Національною Радою на чолі з проф. М. Величківським. УГВР відмовилася вступити в цей всеукраїнський політичний центр, вважаючи, що вона єдина має мандат репрезентувати український народ і його визвольну боротьбу. Останній розділ присвячений консолідаційним заходам на чужині та створенню Української Національної Ради в 1948 році як передпарляменту України, переємниці традицій Української Центральної Ради і Трудового Конґресу в 1917—1920 рр.

Незрозуміло, однак, чому д-р Городиський не згадує про Український Національний Комітет, що його за згодою всіх українських угрупувань очолив ген. Павло Шандрук. УНК був заініційований у жовтні-листопаді 1944 р., у противагу „Комітетові для Визволення Росії" на чолі з ген. А. Власовим, з метою відстоювати перед німецькою владою українські інтереси.

Тому що автор стояв близько творців Української Національної Ради, ба навіть і співпрацював з ними, він знає чимало закулісових справ, про які він згадує у цьому творі. Сторінки 93—134 — це 15 документів, на жаль, всі вони відносяться до консолідаційних заходів з 1944 р. і пізніше. Немає документів Української Національної Ради з Києва з 1941 р., навіть Деклярації Установчих Зборів УНРади, хоча автор про неї згадує в тексті (стор. 27).

(Закінчення на стор. 3)

Осип Труш

80-РІЧЧЯ БОЮ НА МАКІВЦІ

Мандрівнику, йди до верхів,
вклонись могилам тих борців,
що прагнули геройством чину
підняти схилену калину,
розвеселити Україну!
Олесь Бабій

Минуло 80 років з часу історичного бою на Маківці, який почався 29-го квітня, а закінчився 2-го травня 1915 року і в якому УСС втратили 42-ох вбитими і 76-ох пораненими. Цей чотириденний переможний бій на горі Маківці став символом перемоги великої мазепинської ідеї, що остаточно проламала зневіру і духовне рабство, які корінилися від віків у наших душах. Ми почали вірити у свої власні сили.

Цю карпатську воєнну кампанію УСС так оцінив тодішній український і військовий провід, що заступав нам тоді нашу державну владу: „Зі запалом і самопожертвою Ви пішли проти ворога, що поневолює мільйони українського народу, що хоче цей нарід стерти з лиця землі. Ви пішли, щоб у кривавій боротьбі принести Україні волю. У Вас віджили давноминулі дні слави українського народу, через Вас повернули часи визвольних воєн України. У Вас воскрес дух Хмельницьких, Мазепів... Маківка — це Ваш стрілецький маратон, охоронний вал проти московської навали. З костей і крови, з ран і терпіння стрілецького виросла нова Україна — Україна діла і боротьби! Своїми воєнними подвигами Ви воскресили власну минувшину української зброї. Ви стали основниками нової доби в історії України, в якій Україна повертає на давній шлях збройної боротьби за свою самостійність".

Жертви, які понесли УСС на Маківці, мали також вплив на зміну настанови австрійського командування, яке було під сильним шовіністичним впливом польського і угорського бльоку, що робив усі можливі перешкоди для формування січового стрілецтва й на кожному кроці ставив перешкоди, щоб УСС не стали зародком майбутньої української армії. Це завважуємо, коли перша сотня під командою сотника Дідушка вимаршувала до бою у вересні 1914 року, то стрільцям дали старі однонабоєві кріси типу Врендля, які навіть не мали ремінних пасків, а шнурочки, щоби кріса нести на плечі, і то тоді, коли австрійська армія була вже озброєна п'ятинабоєвими крісами типу Манліхера. Крім цього стрільці сотні Дідушка були без належного бойового виряду. Ба щобільше, відмовлено зорганізувати і вишколити сотню скорострілів і кінноти. Очевидно, що цю ворожу настанову майже рік пізніше змінила героїчна постава УСС на Маківці, яка захистила і охоронила важливий стратегічний об'єкт, яким була гора Маківка і тим самим, стримуючи наступ російської армії, дала змогу австрійській стороні приготовитися до протинаступу.

Водночас переможний бій на Маківці зміцнив бажання УСС, щоб не стати формально інтеґральною частиною чужої австро-угорської армії і не боротися за австрійську державну ідею. Вони почали вважати себе, цілком природно, виключно союзниками, що в даній ситуації хотіли використати воєнні цілі Австрії, які сходилися з боротьбою України — розбити Російську імперію, щоб на її руїнах відбудувати свою самостійну державу.

Бойові дії УСС на Маківці мали велике політичне і суспільно-психологічне значення не тільки для нашого народу, але й для чужинецького, а особливо австрійського світу, який до того часу ставився так, ніби українська проблема не існувала. Ось два приклади, які ще рік тому було неможливо здійснити під ворожим впливом наших польських і угорських сусідів. Першим таким прикладом зміни настанови був наказ каманданта австрійського корпусу, до якого належав курінь УСС, що захистив Маківку від російського наступу. Він видав наказ такого змісту: „Українці! Повні гордости можете споглядати на ваші найновіші геройські подвиги, кожний мусить гордитися приналежністю до нашого корпусу, маєте право вважати себе вибраним відділом і я певний, що в кожному небезпечному положенню можна на вас числити. Щоби це бажання сповнилося — тричі гурра! — Фляйшман, генерал в.р."

Цікавим є звіт австрійського кореспондента „Базлер Нахріхтен" з 10-го червня 1915 року, де він, перебуваючи недалеко під фронтом в селі Головецько, писав: „Тут зустрів я також першого українця. Ці австрійські українці змагають разом зі своїми земляками в Росії до спільної самостійної держави. З вибухом війни злучилися вони в леґіони та зорганізувалися в одноцільні батальйони. Між ними є багато студентів, а також четверо молодих дівчат. Одна з них осягнула навіть ступень підхорунжого та здобула собі на Маківці медалю хоробрости".

Нині це може виглядати нам дрібничковою справою, але у тодішній ситуації неґативної і ворожої настанови тодішніх „власть імущих" це був не абиякий здобуток для української сторони. Бій на Маківці змінив курс неґативної настанови до УСС під кожним оглядом, коли йде мова про австрійський уряд. Дозволено зорганізувати скорострільну сотню, кінноту, а що найважливіше — одержано дозвіл на специфічні відзнаки, як окремої частини австрійської армії.

На цьому славна роля Маківки не закінчується, бо вже тоді УСС твердили, що нам від Росії, нині деспотичної, завтра революційної, післязавтра республіканської, будь-якої Росії, не надіятися нічого. Які ж це пророчі слова, що нагадують нам сучасну дійсність, і які за 80 років не втратили своєї актуальности. Героїчна битва на Маківці стає провідною і мобілізуючою ідеєю молодого українського покоління між двома світовими війнами і прикладом, що весь успіх нашого державного будівництва залежить у головній мірі від власної сили. Це була основна ідея тих, які боролися на Маківці, що випливала з віри в наш народ, і що державу треба будувати власними силами, власною працею і власними жертвами. Спочатку мусимо самі проявити свою силу та доказати рацію свого життя і своєї мети, і лише після того шукати союзників і сподіватися допомоги від них.

Коли з перспективи 80 років будемо оцінювати чин УСС на Маківці, то це для нас є далекий і на довгу мету поставлений дороговказ для цілої нації: наказ боротися за свої належні права, жити вільною людиною на своїй прабатьківській землі. І нехай у цьому завданні освічує нам шлях мотто УСС, що „Понад нами дух Мазепи! Перед нами Батьківщина. Бог у ділі — сила в Правді, віра в успіх мов скала!"

В. Ліщинецького...

(Закінчення зі стор. 1)

відділів в короткому часі. Нова форма повинна скоротити листування секретарів з Екзекутивою у випадках, коли власник поліси змінив прізвище, адресу, перехід з однієї кляси забезпечення до іншої, міняє спадкоємця чи передає полісу іншій особі.

Фінансовий стан Союзу є задовільним, коли порівняти з іншого того рода організаціями, однак Екзекутива старається про дальші скорочення видатків. В 1994 році Союз здобув 1,318 нових членів і на кінець минулого року активних членів було 34,215. Союзівка залишається і надальше в центрі уваги Екзекутиви, на якій в останньому часі запроваджено багато змін і удосконалень, а секретарі повинні заохочувати своїх членів, щоб вони користали із її послуг в часі літніх вакацій.

Відділи, які мають менше, як 15 членів, М. Лиско буде старатися прилучити до інших із більшим числом.

Після цієї інформації присутні поставили багато питань М. Лиско, які в більшості відносилися до проблем, з якими секретарі зверталися до Екзекутиви за вияснениями і не завжди їх отримували. М. Лиско відповіла на всі питання, за винятком тих, які по суті були скеровані до касира О. Благітки.

Голова подякував М. Лиско і всім присутнім за участь і закрив збори та попросив усіх на перекуску. За перекускою і кавою присутні ще довго гуторили на різні теми. Для М. Лиско ця зустріч була ще тим знаменна, що серед присутніх на зборах були і давні її приятелі з молодих літ, з якими у неї як мешканкою Клівленду, залишилось багато гарних спогадів.

Підписано...

(Закінчення зі стор. 1)

У спільній заяві також сказано, що в продовження співпраці між обома країнами в галузі цивільного освоєння космосу, український космонавт візьме участь у польоті човникового корабля НАСА STS-87, запуск якого запланований на жовтень 1997 року.

У Міністерстві фінансів України підписано гарантійно-структурну угоду між урядами України і ЗСА про короткочасні кредити. Угода реґулює надання Україні таких кредитів за особливою програмою забезпечення з поверненням протягом 540 днів. Підписано також гарантійну угоду між Урядом України та ЕКСІМБАНКом ЗСА про короткочасні та середньочасні кредити, які мають бути повернені до 180 днів і до 5 років. До ЗСА найближчим часом виїде українська урядова делеґація з метою підготовки багатьох інших двосторонніх документів.

Шляхи поглиблення партнерських відносин та розширення сфери взаємовигідної співпраці між Україною і ЗСА обговорили міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко та державний секретар ЗСА Воррен Кристофер. Перший віцепрем'єр-міністер з питань економічної реформи Віктор Пинзеник та секретар скарбу ЗСА Роберт Рубин, з участю віцепрем'єр-міністрів України Сергія Осики, Ігоря Мітюкова та президента корпорації закордонних приватних інвестицій Рут Гаркін, обговорили питання співпраці двох країн в економічній галузі.

Вранці, 12-го травня, в залі прийнять Маріїнського палацу Людмила Кучма дала сніданок на честь Гіллярі Клінтон. На сніданок були запрошені представниці різних жіночих організацій і дружини амбасадорів ЗСА та Італії.

Президент ЗСА Б. Клінтон о 10:30 ранку зустрівся зі студентами та громадськістю Києва на площі перед Національним Університетом ім.Т. Шевченка. Вчена Рада Університету 28-го квітня присвоїла Б. Клінтону звання почесного доктора Національного Університету ім.Т. Шевченка і академік Віктор Скопенко вручив Президентові ЗСА диплом та медалю. По закінченні зустрічі, американський Президент поклав квіти до Пам'ятника Слави та на місці масових розстрілів у Бабиному Ярі, а також ознайомився з історичними пам'ятками Києва.

Біля Маріїнського палацу відбулася офіційна церемонія проводів Президента ЗСА Б. Клінтона і його дружини Гіллярі, яких проводжав Президент України Л. Кучма. На летовищі в Борисполі Клінтон зустрівся з дипломатичним корпусом амбасади ЗСА в Україні. На летовищі Б. Клінтона і супроводжуючих його осіб проводжали Євген Марчук, Сергій Осика, Геннадій Удовенко, Дмитро Табачник та амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак.

Книжка...

(Закінчення зі стор. 2)

Крім документів, автор подав також поіменний покажчик, вартість якого є мінімальна, бо він не подає сторінок, на яких те чи інше прізвище згадується. Є також ціла низка портретів визначних осіб, творців Української Національної Ради, але їхні репродукції є жалюгідні. Крім того слід підкреслити, що та сама Українська Національна Рада, що стояла на сторожі українських національних прав в Україні і поза нею, а в тому числі й української мови та її правопису, видана зрусифікованим совєтським правописом, як це, зрештою, все ще друкується в незалежній Україні. Академія Наук України все ще залишилася старою совєтською інституцією й досі не прийняла навіть правильної системи транслітерації української азбуки на латинську й користується російською.

Незважаючи на технічні недоліки, праця Зенона Городиського, яка заслуговувала на краще видання під оглядом технічним як і якістю паперу, є дуже на часі. Вона висвітлює досить складне і суперечливе українське національне минуле і підказує сучасникам, щоб не повторювали болісних учорашніх помилок. Фактичний матеріял надзвичайно багатий (57 позицій), що дає змогу зацікавленим черпати не тільки інформації, а й джерела, де їх можна почерпнути.

Головне завдання цієї праці, — як вказує автор д-р З. Городиський у „Передньому слові", — дати об'єктивний огляд подій, які заіснували з вибухом німецько-совєтської війни під німецькою окупацією в столиці України, „осмисливши їхнє місце в новітній історії України". Запізнавшись із змістом цього твору, вважаємо, що автор поставлене перед собою завдання виконав, за що йому належиться признання.

20-ліття Клюбу Емеритів в Чикаґо

Святкування 20-ліття Клюбу Емеритів при катедрі св. о. Миколая започатковано Службою Божою, яку відслужено в катедрі 26-го березня 1995 року в наміренні усіх членів клюбу.

Після Богослуження поверх 200 осіб зібралося в гарно удекорованій авдиторії школи св. о. Миколая, де відбувся бенкет. Бенкет відкрив голова клюбу Андрій Козяк, вітаючи Владику Інокентія Лотоцького ЧСВВ, директорів кооперативної каси „Самопоміч" Романа Мицика, Омеляна Плешкевича і Богдана Ватраля, інж. Степана Голяша — представника банку „Певність", першого голову клюбу Івана Деркача, та всіх присутніх членів і гостей, передаючи рівночасно провід Володимирові Щебльовському.

В. Щебльовський попросив до виступу дітей школи св. о. Миколая, які віддеклямували вірш укладу Ярослави Проців „Дорогим емеритам", опісля відспівали многоліттєвіє.

Після виступу дітей ведучий попросив Владику Лотоцького провести молитву і поблагословити їжу. Владика спом'янув також одною хвилиною мовчанкою пам'ять усіх, що відійшли у вічність, а було їх 142.

Після молитви всі присутні засіли до заставлених столів і після обіду заспівали пісню „Ми веселі емерити" — слова Ганни Черінь, музика Василя Шутя.

Слідували привіти з побажаннями дальше успішної праці, які започаткував Б. Ватраль від каси „Самопоміч" і зложив даток 1,000 дол. на цілі клюбу, 22-ий Відділ СУА, Окружна Рада СУА — 50 дол., Сестрицтво „Благовіщення" — 50 дол., Олег Весоловський від хору „Славута" — 50 дол., Анна Бурка — від Марійської дружини — 50 дол., д-р Мирослав Харкевич від УККА, Юлія Назаревич від Українського Музею, Ольга Люшняк від Католицької Акції — даток 50 дол., Мирослав Климкович в імені Владики Михаїла Вівчара, ЧНІ, який в тому часі не був присутній в місті і від Парафіяльної ради, інж. Степан Голяш — від банку „Певність", Михайло Марчук від Товариства Пресвятого Імени, Марійська Дружина ім. св. Терези і редакція „Нової Зорі".

Слово забрав Владика Лотоцький, який як звичайно розпочав анекдотами і заявив, що радо і часто приходить на сходини емеритів, які роблять велику роботу, і побажав дальших успіхів в праці.

На кінець дует Богдан і Наталя Кісіль заспівали кілька пісень „В гаю зеленеським", „Ніби вчора мама", „Згадай-згадай".

Молитвою закінчено гарну і вдалу імпрезу.

З нагоди 20-ліття існування і діяльности Клюбу Емеритів варто дати оцінку і зробити висновок пророблєної праці цього часу.

Серед різних церковних і світських організацій, які працюють чи то для церкви чи для народу, є особливо Клюб Емеритів, які здавалося б, під тягарем літ доживають свого віку і не є здібні щось творити. Але як бачимо, так воно не є. Клюб Емеритів при катедрі св. о. Миколая, постав завдяки інтенсивній підготові побожного вже мґра Мирона Приймака і о. митрата Петра Леськіва на перших основуючих зборах 16-го лютого 1975 року. Спочатку Клюб налічував 15 осіб-членів основників.

Ціллю товариства було допомагати старшим особам корисно і приємно проводити вільний час та спільними зусиллями допомагати собі взаємно у всіх проблемах зв'язаних зі старшим віком і переходом на пенсію. Організатори надіялися, що старші громадяни зможуть ще багато корисного зробити не тільки для себе самих, а також для громади. І не помилилися. Спочатку було мале заінтересування, одначе по короткому часі старші громадяни почали більше цікавитися товариством і клюб почав рости, дійшов аж до 220 членів.

З перспективи 20-ліття Клюб Емеритів перетворився в поважну організацію, яка не тільки помагає своїм членам добиватися всіляких пільг для емеритів від уряду, але ще помагає матеріяльно церквам, суспільно-громадським установам, а тепер ще відродженій Україні, фундує стипендії для студентів в Бразилії.

Як вище згадано, клюб нараховував поверх 220 членів, але, на жаль, старші громадяни часто відходили у інший світ, а їх було уже 142. На їх місце приходили нові молодші, які займали місця своїх попередників. Стан на 15-го березня 1995 року — 180 членів.

Протягом 20-літньої праці Управа розвинула широку діяльність, відбувала щотижня сходини, на яких присутність була від 70–120 членів, улаштовувала різні святочні сходини, як річниці незалежности української держави, Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, ген. Тараса Чупринки, героїв і героїнь, Роковини Тараса Шевченка, Свята Матері і Батька, Листопадові Роковини та інші, на яких члени або запрошені гості виголошували відповідні доповіді або реферати, а їх було досить багато (поверх 115). В початках був зорганізований хор під проводом проф. Василя Шутя і акомпаньментом Марії Шуть. Рік-річно влаштовує клюб розвагову імпрезу „Веселий день". Час від часу висвітлюються фільми з України.

Клюб Емеритів не забуває також про релігійні справи, в катедрі відправляються дуже часто Святі Літургії за покійних членів, Молебні з різних нагод, в травні і червні Молебні до Пресвятої Діви Марії і Христа Чоловіколюбця, а в часі посту — Хресна Дорога.

Члени Клюбу брали дуже часто участь в різних маніфестаціях і демонстраціях, а кухонний відділ приготовляє на кожні сходини канапки, каву і солодке. Члени брали участь в різних прогулках, відвідували музеї і опери.

Управа Клюбу вислала до Папи Івана Павла II письма в справі беатифікації Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького в справі леґалізації УКЦеркви в Україні, також з нагоди випуску значка 1000-ліття Хрищення України. Вислано також привітального листа до глави УГКЦ Кардинала Мирослава Івана Любачівського з нагоди 50-ліття його священства, а другого листа з готівкою 1,000 дол. на будову патріяршого храму в Києві. Ґратуляційні листи переслано до посадника міста Дейлі і президента Клінтона з нагоди їхніх перемог у виборах.

Члени Суспільної опіки відвідували хворих членів по домах, шпиталях і старечих домах. Члени клюбу беруть активну участь в громадському і церковному житті, а також жертвують щедрі датки на різні церковні й громадські цілі. Клюб має власну бібліотеку, з якої користують члени.

Духовними опікунами клюбу були о. митрат П. Леськів, о. Мирослав Олешко, о. Володимир Климчук, о. Андрій Шагала, а під сучасну пору перебрав Владика-емерит І. Лотоцький.

Головами клюбу були І. Деркач (1975–77), д-р Володимир Олексюк (1978–79) і А. Козяк (1980).

В парі з многогранною діяльністю клюбу іде жертвенність, яка доказує, що спільно можна доконати великих діл. Клюб Емеритів протягом 20 літ зложив пожертви: на катедру св. о. Миколая, на Епархію, на навчання священиків, церкви в Україні, Бразилії, Римі, Польщі, Люрді, Беатифікацію Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького — 75,128 дол., на суспільні організації: Дім старших громадян, музей, Комітет голоду, Рух в Україні, СКВУ, УККА, УКРАДА — 25,849 дол., наукові інституції: школа св. о. Миколая, Гарвард, УВУ, НТШ, енциклопедія, Біблії в Україну, „Літопис УПА" і інші — 5,970 дол., і харитативні — втікачі в Польщі, оборона Івана Дем'янюка, український консулят, Чорнобиль, стипендія для студента в Бразилії — 3,911 дол. Разом Клюб Емеритів пожертвував за 20 років 110,858 дол.

Н. Ф.

Свячене в ОЗОН Парку

Заходом 35-го Відділу СУА і при співучасті парафії св. Покрови в Озон Парку, Н. Й. відбулося 5-7-го травня, 1995 р. традиційне свячене в Церковній залі парохії.

Чудова погода і велика участь присутніх причинилась немало до успіху імпрези. З огляду на поїздку о. пароха Петра Оґірка в Україну, благословлення обильної трапези довершив о. С. Шубяк, а пресова референтка Відділу А. Байляк привітала гостей і представила радного цієї округи Квінсу Алфонсо С. Стабіле і його секретарку Дж. А. Гуансо. Їхня участь відбулась завдяки старанням П. О. і Р. Альвіно. При товариській гутірці радний дуже радо обіцяв полагодити всякі зажалення і прохання, які присутні висловлювали, як також служити порадою в міру потреби. Вдячні союзянки обдарували його англомовною літературою про Україну, яку вручила йому голова Відділу А. Безубяк.

Рівною дуже корисною справою, яку порушила Марія Йовик, було обзнайомлення присутніх з працею Жіночої Громади, що допомагає безпритульним сиротам в Україні, які не є охоплені сиротинцями, а є на ласці чи то членів родини, чи „прибраної бабусі". Місячна пожертва для такої дитини в сумі 15 дол. виказується дуже успішною велике зацікавлення між присутніми, тим більше, що вся допомога тим сиротам є строго контрольована „Жіночою Громадою", а дар можна тут відтягати від податку. М. Йовик є ініціяторкою і однією із засновниць „Жіночої Громади".

Щирою подякою гостям за присутність і усім союзянкам і парофіянам, які причинились до успіху свята, А. Байляк закрила святочне зібрання.

Іванна Мачай

У Харкові відбувся другий фестиваль модерної поезії

28-29-го березня у Харкові проходив фестиваль модерної поезії „Авангард-Фест 95". Фестиваль зорганізувала молодеча харківська літературна група „Червона фіра" (Сергії Жадан, Ігор Пилипчук, Ростислав Мельників) і Харківський Літературний Музей (директор Ірина Шумиліна) при фінансовій підтримці Видавництва „Смолоскип".

Організатори фестивалю цього року провели його для друзів. Зібралися люди, які цікавляться сучасною літературою і яким цікаво спілкуватися, слухати одне одного, бути разом. Фестиваль виник минулого року і супроводжувався скандалом — про-російсько настроєна публіка викликала міліцію, щоб закликати до порядку „націоналістів", хоча крім читання віршів українською мовою нічого іншого не відбувалося. У цьому році обійшлося без скандалів. Це пояснюється тим, що фестиваль носив елітарний, дещо камерний характер.

Гостями були відомі в Україні літературні гурти „Бу-ба-бу", „Нова деґенерація" (Івано-Франківське) та представники Творчої Асоціяції „500" з Києва. Учасники цих гуртів приїхали до Харкова з Галичини вперше, тому вони з цікавістю оглядали місто, де у 20-30-их роках народжувалася нова українська література.

Заля міського Будинку Архітектора два дні збирала достатню кількість глядачів. Після кожного виступу влаштовувано обговорення. Байдужих у залі не було. Виявили зацікавлення фестивалем місцеві телевізія і радіо. На перешкоді організаторам не стала навіть не по-весняному погана погода: падав мокрий сніг.

Фестиваль завершився, але організатори сповнені сил, енерґії та бажання проводити „Авангард-Фест" і надалі реґулярно.

При сприянні видавництва „Смолоскип" продовжується турне творчої молоді України по містах східної України. В середині квітня група з п'яти молодих письменників виступала в Дніпропетровському, Сумах і Полтаві.

Андрій Кокотюха
УІС „Смолоскип"

ДОРОГІ БАТЬКИ! ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ, ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

„Мистецьке...”

(Закінчення зі стор. 1)

матичному театрі ім. І. Франка в Києві. З Іваном Багряним, письменником, поетом і драматургом, жертвою НКВД і сталінських репресій, засновником Української Революційної Демократичної Партії та газети „Українські Вісті“, Р. Василенка зв'язувала давня дружба і співпраця. Р. Василенко — режисер і постановщик таких п'єс І. Багряного як „Розгром“, „Морітурі“ в Австралійському Українському Театрі Малих Форм. Саме через співдружність з І. Багряним Р. Василенко під час поїздки по Україні відвідав з концертом батьківщину письменника— місцевість Охтирку на Сумщині.

При співпраці з Фундацією І. Багряного, базованою в Чикаго з філією в Торонто, була видана перша авдіо-касета з творами Багряного у виконанні Р. Василенка.

На наше запитання про дальші творчі задуми мистця довідуємось, що плянує він записати другу касету, повний тираж якої збирається передати в Україну, видати книгу „Життя в гримі і без“, і здійснити ще одне турне по Україні.

Кілька слів про мистця. Маґістер Ростислав Василенко —випускник Державної Драматичної Студії Академічного Театру ім. І. Франка у Києві. Працював у театрах Полтави, Києва, Львова. Крім вищезгаданих постановок у Австралії, ставив п'єси також і в Торонто. Як мистець Театру Одного Актора їздив по Німеччині, Австралії, Канаді, ЗСА та, як уже говорилося, по Україні. Був директором англійських шкіл в Оттаві.

Вищезгаданий вечір мистецького слова у виконанні Р. Василенка влаштовує Український Інститут Америки в Ню Йорку. Відбудеться він у суботу, 20-го травня, в УІА, 2 схід 79-та вул., початок о год. 7-ій вечора.